

SPIS TREŚCI

DZIAŁ PIERWSZY. Przepisy ogólne	13
Rozdział I. Przepisy wstępne	13
Rozdział II. Podstawowe zasady prawa pracy	15
Rozdział IIa. Równe traktowanie w zatrudnieniu	16
Rozdział IIb. Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy	19
Rozdział III. (uchylony)	19
KOMENTARZ. Dział I. Przepisy ogólne	20
Zagadnienia ogólne	20
Pracodawca	20
Pracownik	20
Akty prawa wewnątrzzakładowego	21
Zawieszenie prawa wewnątrzzakładowego	21
Warunki zawieszenia przepisów prawa pracy	21
Jakie przepisy można zawiesić	22
Okres trwania porozumienia	22
Warunki, na jakich są zatrudniani pracownicy w czasie zawieszenia przepisów	23
Zawieszenie zapisów umowy o pracę	23
Podstawowe zasady prawa pracy	24
Równe traktowanie w zatrudnieniu	25
Zróżnicowanie wynagrodzeń a dyskryminacja	26
Dodatkowe świadczenia po ustaniu stosunku pracy a dyskryminacja	29
Co powinien zrobić pracodawca, aby uniknąć zarzutu dyskryminacji płacowej	30
Różnice między dyskryminacją a nierównym traktowaniem	32
Ochrona pracowników w razie dochodzenia roszczeń	32
Obowiązek udostępnienia pracownikom przepisów o równym traktowaniu ...	32
Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy	33
DZIAŁ DRUGI. Stosunek pracy	37
Rozdział I. Przepisy ogólne	37
Rozdział II. Umowa o pracę	39
Oddział 1. Zawarcie umowy o pracę	39
Oddział 2. Przepisy ogólne o rozwiązaniu umowy o pracę	42
Oddział 3. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem	43
Oddział 4. Uprawnienia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę	46
Oddział 5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia	48
Oddział 6. Uprawnienia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia	50
Oddział 6a. Uprawnienia pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia	51
Oddział 7. Wygaśnięcie umowy o pracę	51

Rozdział IIa. (uchylony)	52
Rozdział IIb. Zatrudnianie pracowników w formie telepracy	52
Rozdział III. Stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę	56
Oddział 1. Stosunek pracy na podstawie powołania	56
Oddział 2. Stosunek pracy na podstawie wyboru	58
Oddział 3. Stosunek pracy na podstawie mianowania	58
Oddział 4. Stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę	58
KOMENTARZ. Dział II. Stosunek pracy	59
Zagadnienia ogólne	59
Stosunek pracy	59
Udostępnianie danych osobowych	60
Kwestionariusz osobowy	60
Umowa o pracę	62
Elementy umowy o pracę	63
Określenie stron umowy o pracę	65
Data zawarcia umowy o pracę	65
Rodzaj pracy	66
Miejsce wykonywania pracy	66
Wynagrodzenie za pracę	66
Wymiar czasu pracy	67
Termin rozpoczęcia pracy	67
Limit godzin ponadwymiarowych	68
Systemy czasu pracy w umowie o pracę	69
Wskazanie okoliczności zawarcia umowy terminowej powyżej limitów	69
Nieobowiązkowe elementy umowy o pracę	72
Rodzaje umów	72
Umowa na okres próbny	72
Ponowne zawieranie umowy na okres próbny	74
Skutki zawarcia umowy na okres próbny dłuższy niż 3 miesiące	76
Umowa o pracę na czas określony	78
Brak limitów w zawieraniu umów na czas określony	80
Wypowiedzenie umowy na czas określony	83
Przepisy przejściowe	84
Umowa na czas wykonania określonej pracy	88
Umowa na zastępstwo	89
Umowa na czas nieokreślony	90
Informacja o warunkach zatrudnienia	91
Przejęcie zakładu pracy na innego pracodawcę	93
Przejęcie praw i obowiązków przez nowego pracodawcę	94
Pracownicy zatrudnieni na innej podstawie niż umowa o pracę	95
Osoby zatrudnione na innej podstawie niż stosunek pracy	95
Tryb przejścia zakładu i związane z tym obowiązki wobec pracowników	96
Uprawnienia pracowników	97
Rozwiązanie umowy o pracę	97
Porozumienie stron	97
Rozwiązanie umowy za wypowiedzeniem	98

Okresy wypowiedzenia umów o pracę	98
Liczenie terminów	99
Przyczyna wypowiedzenia umowy	100
Konsultacje zamiaru wypowiedzenia umowy ze związkami zawodowymi	101
Wręczenie wypowiedzenia pracownikowi	102
Wydłużenie okresu wypowiedzenia	103
Skrócenie okresu wypowiedzenia	104
Zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy	104
Rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia	105
Zwolnienie dyscyplinarne pracownika	105
Rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia i bez winy pracownika	107
Rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia przez pracownika	108
Wygaśnięcie stosunku pracy	109
Śmierć pracownika	109
Śmierć pracodawcy	109
Tymczasowe aresztowanie	110
Nie zgodne z prawem wypowiedzenie umowy	110
Umowa na czas nieokreślony	110
Umowa na okres próbny	111
Umowa na czas określony	111
Nie zgodne z prawem rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia	111
Przywrócenie do pracy	112
Telepraca	113
Rozpoczęcie pracy w formie telepracy	113
Zaprzestanie wykonywania telepracy	113
Obowiązki pracodawcy	114
Dodatkowa umowa	115
Kontrola telepracownika	116
Dokumentacja pracownicza i obowiązki pracodawcy w zakresie bhp	117
Delegowanie pracowników	118
DZIAŁ TRZECI. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia	122
Rozdział I. Ustalanie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą	122
Rozdział Ia. Wynagrodzenie za pracę	124
Rozdział II. Ochrona wynagrodzenia za pracę	125
Rozdział III. Świadczenia przysługujące w okresie czasowej niezdolności do pracy	128
Rozdział IIIa. Odprawa rentowa lub emerytalna	129
Rozdział IV. Odprawa pośmiertna	129
KOMENTARZ. Dział III. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia	130
Zagadnienia ogólne	130
Regulamin wynagradzania	132
Regulamin wynagradzania a układ zbiorowy pracy	134
Zasady tworzenia regulaminu wynagradzania	134
Jakie postanowienia powinien zawierać regulamin	135

Najczęściej popełniane błędy w regulaminie wynagradzania	135
Jak prawidłowo określić datę wejścia w życie regulaminu	140
Jak podać regulamin do wiadomości pracowników	140
Jak zmieniać postanowienia regulaminu	141
Podróż służbowa	142
Dieta krajowa	142
Dieta zagraniczna	148
Podróż pracowników mobilnych	150
Nocleg w kabinie samochodu	152
Trybunał Konstytucyjny o podróżach służbowych kierowców	156
Wynagrodzenie za wykonaną pracę	157
Prześciej	157
Prześciej z powodu warunków atmosferycznych	158
Ochrona wynagrodzenia za pracę	160
Prawo niezbywalne	160
Wypłata wynagrodzenia za pracę	163
Forma i sposób wypłaty wynagrodzenia	163
Potrącenia z wynagrodzenia	164
Granice potrąceń i kwota wolna	164
Wynagrodzenie za okres niezdolności do pracy	172
Odprawa rentowa lub emerytalna	175
Odprawa pośmiertna	177
DZIAŁ CZWARTY. Obowiązki pracodawcy i pracownika	183
Rozdział I. Obowiązki pracodawcy	183
Rozdział II. Obowiązki pracownika	186
Rozdział IIa. Zakaz konkurencji	186
Rozdział III. Kwalifikacje zawodowe pracowników	187
Rozdział IV. Regulamin pracy	189
Rozdział V. Nagrody i wyróżnienia	190
Rozdział VI. Odpowiedzialność porządkowa pracowników	191
KOMENTARZ. Dział IV. Obowiązki pracodawcy i pracownika	193
Zagadnienia ogólne	193
Zakres obowiązków pracownika	193
Mobbing	195
Świadcstwo pracy	197
Termin wydania	197
Szczególne zasady wypełniania i wydawania świadctwa pracy	200
Najczęstsze błędy w świadctwach pracy	200
Sprostowanie świadctwa pracy	204
Zakaz konkurencji	205
Wskazówki dla pracodawcy zawierającego umowę o zakazie konkurencji	206
Odpowiedzialność materialna pracownika za złamanie zakazu konkurencji podczas zatrudnienia	211
Odszkodowanie z klauzuli konkurencyjnej	214
Sposób obliczania odszkodowania	216

Kwalifikacje zawodowe pracowników	217
Skierowanie lub zgoda pracodawcy na doksztalcanie	218
Uprawnienia pracowników podnoszących kwalifikacje	220
Umowa pracodawcy z pracownikiem podnoszącym kwalifikacje	222
Indywidualny czas pracy	227
Świadczenia dobrowolne	227
Doksztalcanie niezwiązane z zatrudnieniem	228
Regulamin pracy	229
Zasady przyznawania środków ochrony indywidualnej	231
Systemy i rozkłady czasu pracy oraz przyjęte okresy rozliczeniowe	232
Pora nocna	233
Termin i miejsce wypłaty wynagrodzenia	234
Wykaz prac wzbronionych młodocianym i kobietom	234
Obowiązki bhp	235
Sposób potwierdzania przybycia i obecności w pracy	236
Informacja o karach porządkowych	236
Inne postanowienia zamieszczone w regulaminie pracy	236
Ustalenie i wejście w życie regulaminu pracy	237
Odpowiedzialność porządkowa pracowników	237
Procedura stosowania kar	237
Odwołanie od zastosowanej kary	238
Zatarcie kary	240
DZIAŁ PIĄTY. Odpowiedzialność materialna pracowników	243
Rozdział I. Odpowiedzialność pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy	243
Rozdział II. Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi	244
KOMENTARZ. Dział V. Odpowiedzialność materialna pracowników	246
Zagadnienia ogólne	246
Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną pracodawcy	246
Granice odpowiedzialności	248
Wysokość odszkodowania	248
Ciężar dowodu	250
Szkoda wyrządzona osobie trzeciej	250
Przyczynienie się do powstania szkody	251
Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi	252
Wspólna odpowiedzialność za powierzone mienie	254
Inwentaryzacja	257
Wypowiedzenie i odstąpienie od umowy	257
Nieobecność pracownika	258
Rozwiązanie umowy o pracę	258
Ustanie umowy o odpowiedzialności materialnej	258
Udział pracowników w inwentaryzacji	259
DZIAŁ SZÓSTY. Czas pracy	261
Rozdział I. Przepisy ogólne	261
Rozdział II. Normy i ogólny wymiar czasu pracy	261

Rozdział III. Okresy odpoczynku	262
Rozdział IV. Systemy i rozkłady czasu pracy	263
Rozdział V. Praca w godzinach nadliczbowych	268
Rozdział VI. Praca w porze nocnej	270
Rozdział VII. Praca w niedziele i święta	271
KOMENTARZ. Dział VI. Czas pracy.	274
Zagadnienia ogólne	274
Doba pracownicza i tydzień pracy	275
Normy czasu pracy i okres rozliczeniowy	276
Normy czasu pracy	276
Pięciodniowy tydzień pracy	277
Okres rozliczeniowy	278
Wymiar czasu pracy	283
Rozkład czasu pracy	284
Prawo pracownika do odpoczynku	286
Odpoczynek dobowy	286
Odpoczynek tygodniowy	286
Przerwa w pracy	287
Systemy czasu pracy	288
System podstawowy	288
System równoważny z przedłużeniem normy dobowej do 12 godzin ...	288
System równoważny z przedłużeniem normy dobowej do 16 lub 24 godzin	289
System przerywanego czasu pracy	289
System zadaniowego czasu pracy	290
System pracy weekendowej	290
System skróconego tygodnia pracy	290
Ruchomy czas pracy	291
Czas pracy kadry kierowniczej	292
Ewidencja czasu pracy	293
Praca w godzinach nadliczbowych	296
Odrabianie wyjść prywatnych	297
Limit pracy nadliczbowej (dobowy, tygodniowy, roczny)	298
Rekompensata pracy w godzinach nadliczbowych	299
Praca w niedziele i święta	302
Praca w placówkach handlowych	302
Rekompensata za pracę w niedziele i święto	303
DZIAŁ SIÓDMY. Urlopy pracownicze	308
Rozdział I. Urlopy wypoczynkowe	308
Rozdział II. Urlopy bezpłatne	314
KOMENTARZ. Dział VII. Urlopy wypoczynkowe.	315
Zagadnienia ogólne	315
Nabycie prawa do urlopu	315
Wymiar urlopu wypoczynkowego	316
Udzielanie urlopu	319

Urlop pracowników pracujących w równoważnym systemie czasu pracy	320
Urlop proporcjonalny	320
Urlop po okresie niewykonywania pracy	321
Zwiększenie wymiaru urlopu	322
Termin wykorzystania urlopu	323
Przerwanie urlopu	323
Odwołanie z urlopu	324
Przesunięcie terminu urlopu	325
Zwrot kosztów odwołania i przesunięcia urlopu pracownika	326
Dzielenie urlopu na części	327
Urlop na żądanie	327
Ekwiwalent za urlop	328
Wynagrodzenie urlopowe	330
DZIAŁ ÓSMY. Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem	333
KOMENTARZ. Dział VIII. Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem	349
Zakaz zatrudniania kobiet przy pracach szczególnie uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia	349
Ochrona stosunku pracy kobiet w ciąży	351
Zakaz wypowiedania i rozwiązywania umowy o pracę z pracownicą w ciąży	351
Wyjątki od zakazu wypowiedania umów pracownicom w ciąży	352
Obowiązek przedłużania umów terminowych	352
Uprawnienia związane z rodzicielstwem	353
Pracownica w ciąży	353
Pracownica karmiąca dziecko piersią	354
Pracownica wychowująca dziecko w wieku do 4 lat	355
Pracownica wychowująca dziecko w wieku do 14 lat	355
Urlop macierzyński	357
Przejęcie urlopu przez samotnego ojca	360
Przejęcie urlopu w razie śmierci matki	362
Podjęcie pracy przez ubezpieczoną matkę	362
Rozpoczęcie urlopu macierzyńskiego	363
Urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego	363
Urlop rodzicielski	364
Tak zwany długi wniosek o urlop rodzicielski	366
Łączenie urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy	367
Rezygnacja z urlopu rodzicielskiego	369
Urlop rodzicielski dla rodziców adopcyjnych	370
Urlop ojcowski	370
Warunki zatrudnienia pracownika powracającego z urlopu macierzyńskiego	371
Urlop wychowawczy	372
Pomniejszanie liczby części urlopu wychowawczego ze względu na wykorzystany urlop rodzicielski	373

Zakaz rozwiązywania i wypowiedzania umowy o pracę w czasie urlopu wychowawczego	373
Podjęcie pracy na urlopie wychowawczym	374
Przerwanie urlopu wychowawczego	374
Dopuszczenie pracownika do pracy po urlopie wychowawczym	374
Obniżenie wymiaru czasu pracy zamiast urlopu wychowawczego	376
DZIAŁ DZIEWIĄTY. Zatrudnianie młodocianych	378
Rozdział I. Przepisy ogólne	378
Rozdział II. Zawieranie i rozwiązywanie umów o pracę w celu przygotowania zawodowego	379
Rozdział III. Doksztalcanie	380
Rozdział IIIa. Zatrudnianie młodocianych w innym celu niż przygotowanie zawodowe	381
Rozdział IV. Szczególna ochrona zdrowia	381
Rozdział V. Urlopy wypoczynkowe	383
Rozdział VI. Rzemieślnicze przygotowanie zawodowe	383
KOMENTARZ. Dział IX. Zatrudnianie młodocianych	384
Zagadnienia ogólne	384
Umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego	384
Rozwiązanie umowy o pracę zawartej w celu przygotowania zawodowego ...	385
Ochrona pracowników młodocianych	386
Czas pracy młodocianych	387
Zatrudnianie pracowników przy pracach lekkich	388
Urlopy wypoczynkowe młodocianych	389
DZIAŁ DZIESIĄTY. Bezpieczeństwo i higiena pracy	393
Rozdział I. Podstawowe obowiązki pracodawcy	393
Rozdział II. Prawa i obowiązki pracownika	395
Rozdział III. Obiekty budowlane i pomieszczenia pracy	397
Rozdział IV. Maszyny i inne urządzenia techniczne	397
Rozdział V. Czynniki oraz procesy pracy stwarzające szczególne zagrożenie dla zdrowia lub życia	398
Rozdział VI. Profilaktyczna ochrona zdrowia	401
Rozdział VII. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe	404
Rozdział VIII. Szkolenie	407
Rozdział IX. Środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze	408
Rozdział X. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy	409
Rozdział XI. Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz komisja bezpieczeństwa i higieny pracy	410
Rozdział XII. Obowiązki organów sprawujących nadzór nad przedsiębiorstwami lub innymi jednostkami organizacyjnymi państwowymi albo samorządowymi	412
Rozdział XIII. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące wykonywania prac w różnych gałęziach pracy	412

KOMENTARZ. Dział X. Bezpieczeństwo i higiena pracy	413
Zagadnienia ogólne	413
Podstawowe obowiązki pracodawcy w zakresie bhp	413
Osoba do udzielania pierwszej pomocy i ochrony przeciwpożarowej	414
Informowanie o ryzyku zawodowym	414
Badania lekarskie	415
Szkolenia bhp	418
Odzież i obuwie robocze	420
Pranie odzieży roboczej	422
Środki ochrony indywidualnej	423
Informowanie o wypadkach przy pracy i chorobach zawodowych	424
 DZIAŁ JEDENASTY. Układy zbiorowe pracy	428
Rozdział I. Przepisy ogólne	428
Rozdział II. Ponadzakładowy układ zbiorowy pracy	434
Rozdział III. Zakładowy układ zbiorowy pracy	436
 KOMENTARZ. Dział XI. Układy zbiorowe pracy	440
Zagadnienia ogólne	440
Zawarcie układu	440
Układ zbiorowy a treść stosunku pracy	441
Zawieszenie stosowania układu	442
 DZIAŁ DWUNASTY. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy	444
Rozdział I. Przepisy ogólne	444
Rozdział II. Postępowanie pojednawcze	444
Rozdział III. Sądy pracy	446
 KOMENTARZ. Dział XII. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy	448
Zagadnienia ogólne	448
Sąd pracy	448
Uгода z pracownikiem	450
Terminy dochodzenia roszczeń	452
 DZIAŁ TRZYNASTY. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	455
Rozdział II . (uchylony)	456
 KOMENTARZ. Dział XIII. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	457
Zagadnienia ogólne	457
Katalog wykroczeń	457
Zawarcie umowy cywilnoprawnej zamiast umowy o pracę	457
Niepowiadomienie PIP o zawarciu umowy na czas określony przekraczającej dopuszczalną długość i liczbę takich umów	458
Niepotwierdzenie umowy o pracę na piśmie	459

Wypowiedzenie lub rozwiązanie umowy z rażącym naruszeniem przepisów	460
Stosowanie kar porządkowych innych niż przewidziane w Kodeksie pracy	460
Naruszenie przepisów o czasie pracy, uprawnieniach związanych z rodzicielstwem, zatrudnianiu młodocianych	461
Nieprowadzenie dokumentacji pracowniczej	462
Pozostawienie dokumentacji pracowniczej w warunkach grożących jej uszkodzeniem lub zniszczeniem	462
Wykroczenia związane z podstawowymi prawami pracowniczymi	462
Wynagrodzenia i świadczenia	463
Urlopy wypoczynkowe	463
Niewydanie świadectwa pracy	464
Niewykonanie orzeczenia sądu pracy	465
Odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy	465
Projekt budowlany niespełniający wymagań bhp	466
Urządzenia i środki ochrony niespełniające wymagań dotyczących oceny zgodności	466
Szkodliwe procesy technologiczne i substancje chemiczne	466
Ukrywanie wypadków lub chorób zawodowych	467
Niewykonanie decyzji inspektora pracy	467
Utrudnianie kontroli	468
Niedozwolona praca dzieci	468
Wysokość kary	469
DZIAŁ CZTERNASTY. Przedawnienie roszczeń	471
KOMENTARZ. Dział XIV. Przedawnienie roszczeń	473
Zagadnienia ogólne	473
Terminy przedawnienia	473
DZIAŁ CZTERNASTY^A. (uchylony)	476
DZIAŁ PIĘTNASTY. Przepisy końcowe	476
KOMENTARZ. Dział XV. Przepisy końcowe	480
Zagadnienia ogólne	480
Warunki bhp dla osób niebędących pracownikami	480
Praca dzieci	480
Zgoda inspektora i cofnięcie wniosku przez rodziców	481
Odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego	482
Wykaz dyrektyw Wspólnot Europejskich, których wdrożenia dokonuje Kodeks pracy	485